

Reactie op het concept besluit betreffende de proceskostenvergoeding in bestuursrechtelijk zaken op het terrein van de Wet Waardering onroerende zaken (besluit proceskosten WOZ – zaken)

Het vastleggen van de huidige jurisprudentie en nadere afspraken omtrent de vergoeding van proceskosten in WOZ zaken kan ik van harte aanbevelen. Het concept besluit dat voor u ligt biedt mijn inziens geen uitkomst.

Bij het opstellen van het conceptbesluit zijn geen marktpartijen geraadpleegd wat overduidelijk heeft geleid tot een onjuiste afspiegeling van feiten in de nota van toelichting. Alvorens u het definitieve besluit neemt dienen deze feiten en de daaruit voortvloeiende artikelen heroverwogen te worden. Hieronder zal ik puntsgewijs mijn standpunten uiteenzetten.

Doel van de proceskostenvergoeding

Vanaf de invoering van de Wet WOZ (1996) hebben de gemeenten de kans gekregen om de werkprocessen en kwaliteit van de WOZ taxaties te verbeteren. In werkelijkheid blijkt dat veel gemeenten deze kwaliteitsslag niet gemaakt hebben.

Met het besluit van 4 september 2009 inzake de indexering van de bedragen in het Besluit proceskosten bestuursrecht zijn de te vergoeden proceskosten geïndexeerd. In de nota van toelichting is gemotiveerd waarom is overgegaan tot een verhoging van de proceskosten.

- a. De bedragen genoemd in het besluit waren vanaf de inwerkingtreding (1994) tot en met 2008 nooit geïndexeerd of aangepast terwijl de griffierechten en de kosten voor Rechtsbijstand wel degelijk zijn gestegen.
- b. Met het verhogen van de kostenvergoeding zorgt men voor financiële prikkels om een proactieve houding bij het bestuursorgaan te stimuleren en de kwaliteit van de besluitvorming te verbeteren.

Hetgeen onder punt b. genoemd wordt nader uitgelegd: Deze besparingen worden gedeeltelijk opgebracht door de procederende overheden die hogere proceskosten verschuldigd zijn en er niet in slagen de kwaliteit van hun besluitvorming te verhogen c.q. op peil te houden.

Met het ongewijzigd vaststellen van het onderhavig Besluit verdwijnt deze financiële prikkel volledig. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het bestuursorgaan enkel een kostenvergoeding betaald indien een besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid.

Noodzaak van de proceskostenvergoeding bij WOZ zaken

De waarderingskamer controleert in Nederland de kwaliteit van de WOZ taxaties, de volledigheid van de WOZ administratie en de afhandeling van de bezwaar- beroepszaken. Dat de kwaliteit hiermee onvoldoende gewaarborgd is kan eenvoudig aangetoond worden

middels een voorbeeld namelijk de kwaliteitsrapportage van de waarderingskamer over de gemeente Amsterdam. De waarderingskamer kwalificeert de WOZ uitvoering door de gemeente Amsterdam als zijnde "Goed". Dit is zeer uitzonderlijk aangezien de Rechtbank recent nog oordeelde dat de gemeente Amsterdam haar hoorplicht niet serieus neemt en de uitspraak op bezwaar slechts knip en plakwerk is (Rechtbank Amsterdam, 24 januari 2013, AWB 12/1359). Ook de gemeentelijke ombudsman heeft onderzoek gedaan naar de afhandeling van de WOZ bezwaarschriften en heeft zijn conclusies vastgelegd in een vernietigend rapport. "De afhandeling van bezwaren tegen de vaststelling van de WOZ waarden op grond van de Wet WOZ deugt niet." Wij, als professionele dienstverlener, onderschrijven beide conclusies. Nu de WOZ uitvoering door de gemeente Amsterdam, door het onafhankelijk controlerend orgaan "de Waarderingskamer" als goed wordt gekwalificeerd, kan niet anders geconcludeerd worden dat het systeem niet voldoende is.

Vanaf de invoering van de Wet WOZ is de WOZ waarde als grondslag voor steeds meer belastingen en heffingen gaan gelden. Een juiste WOZ waarde is voor burgers en bedrijven van groot belang. Om de burgers en bedrijven te beschermen tegen de bovengenoemde misstanden is een reële proceskostenvergoeding noodzakelijk.

Objectiviteit nota van toelichting

In het algemene deel van de nota van toelichting is de volgende passage opgenomen: "*Deze bureaus procederen namens een partij of een belanghebbende voor ieder waardeverschil, hoe klein ook, in de hoop een proceskostenvergoeding in de bezwaarfase of in de gerechtelijke fase te toucheren. Dat is ook het doel van de procedure, omdat het honorarium afhankelijk wordt gesteld van de te vergoeden proces(kosten).*" Deze stelling is zeer gekleurd en niet objectief. Het doel van de procedure is primair altijd om de WOZ waarde terug te brengen naar het juiste waardeniveau. Daarnaast voert onder andere mijn bedrijf deze werkzaamheden reeds uit vanaf 2007. Pas in 2010 is artikel 26a Wet WOZ (bezwaardrempel / Fierensmarge) niet rechtmatig verklaard door de Hoge Raad. De stelling dat bureaus procederen voor elk waardeverschil is derhalve niet juist en zal in de praktijk slechts zelden voorkomen.

Daarnaast wordt er in het algemeen deel gesteld dat het aantal bezwaren dat door no cure no pay bedrijven wordt ingediend in 2011 6,73 procent en in 2012 11,6 procent bedroeg. Hierbij dient duidelijk vermeld te worden dat dit de percentages zijn van de in totaal ingediende bezwaarschriften. Ten opzichte van de genoemde WOZ- beschikkingen (7,7 miljoen) is het aantal bezwaarschriften dat door no cure no pay bureaus is ingediend dus vele malen lager. Respectievelijk 0,12% in 2011 en 0,24% in 2012 in plaats van de genoemde 6,73% en 11,6% van het aantal beschikte woningen.

Ook het feit dat er door de tussenkomst van de no cure no pay bureaus onnodige juridisering plaatsvindt is niet correct. Het zijn juist de bestuursorganen die zich jarenlang hebben verscholen achter de letter van de Wet en zo geprofiteerd hebben van drempels die burgers ervaren in de rechtsgang. Legio voorbeelden van niet ontvankelijk verklaringen als gevolg van alle mogelijke vormfouten hebben geleid tot veel frustratie bij de belastingbetaler. Waar de wet zegt dat een bestuursorgaan een aanslag ambtshalve dient te verminderen indien de WOZ waarde meer dan 20% afwijkt maakt het bestuursorgaan haar eigen beleid en legt

deze regelgeving naast zich neer. Aangezien hier geen bezwaar of beroep tegen openstaat is dit nog steeds dagelijks aan de orde. Hiervoor verwijs ik onder meer naar de recente uitzendingen van één vandaag en het programma kanniewaarzijn waar schrijvende gevallen aan de orde zijn geweest.

Verder staat er in de nota van toelichting dat er uit het onderhavige besluit geen administratieve lasten voor de burger of het bedrijfsleven voort vloeit. Indien het onderhavige besluit onaangepast wordt vastgesteld maakt dit de rechtsbijstand in WOZ procedures onbetaalbaar. Dit wil zeggen dat de papieren rompslomp van de bezwaarprocedure terug bij de burger en het bedrijfsleven komt te liggen. Deze stelling is derhalve niet correct.

Niet onbelangrijk is het feit dat ook de financiële gevolgen niet correct weergegeven. *“De vergoeding van de kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand bij het indienen van een bezwaarschrift en het verschijnen op een hoorzitting, daalt na de inwerkingtreding van het Besluit van € 470,- naar € 235,- voor woningen en voor courante niet-woningen naar € 353,-. Uitgaande van 12.000 door no – cure – no – pay bureaus ingediende en gehonoreerde bezwaren betreffende woningen daalt de kostenvergoeding voor gemeenten met 2,82 miljoen euro.”* Buiten het feit dat de 12.000 gegronde bezwaarschriften niet corresponderen met de eerder naar buitengebrachte aantallen gaat de opsteller van de nota van toelichting er vanuit dat er altijd een hoorzitting plaatsvindt. Dit benadert absoluut niet de werkelijkheid. Ten eerste kan een bestuursorgaan op basis van artikel 7:3 Awb afzien van horen wanneer volledig tegemoet gekomen wordt aan een bezwaarschrift. Daarnaast dient een hoorzitting een toevoeging te zijn op de reeds ingediende grieven. Op basis van ons eigen onderzoek zal slechts in ca 20 procent van de gevallen daadwerkelijk een hoorzitting plaatsvinden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat veel gemeenten reeds werkafspraken gemaakt hebben met marktpartijen waarbij de kosten voor de hoorzittingen in veel gevallen gehalveerd worden. U wordt derhalve een onjuiste besparing voorgelegd die in werkelijkheid veel lager uitvalt dan waar u nu voor tekent.

Hetgeen hiervoor geschetst wordt tevens bevestigd bij de kosten van de beroepsprocedure. Bij de besparing wordt ook de conclusie van dupliek opgenomen. Waar de opsteller van deze notitie zeer waarschijnlijk de conclusie van repliek bedoeld, komt dit in WOZ procedures praktisch niet voor. In ieder geval wordt een kostenvergoeding in 99% van de gevallen niet toegewezen aangezien de bestuursrechter om de conclusie van repliek dient te verzoeken om deze proceshandeling in aanmerking te laten komen voor een proceskostenvergoeding. Ook dit is dus een onjuiste afspiegeling van de dagelijkse praktijk.

In de nota van toelichting wordt onterecht geschetst dat de juridische dienstverlening zich veelal beperkt tot procesbegeleiding en het schetsen van de juridische randvoorwaarden. Dit is pertinent onjuist. Daarnaast vermeldt de opsteller van de nota van toelichting dat in veel gevallen het bezwaarschrift wordt ondersteund door het werk van een taxateur. Ook dit is pertinent onjuist. In verreweg de meeste bezwaarprocedures wordt geen taxatierapport overgelegd. Deze niet onderbouwde stelling in de nota van toelichting en met name de consequentie opgenomen in artikel 7 van het besluit heeft vergaande gevolgen. Dit artikel kan in zijn geheel derhalve niet in stand blijven. In de inhoudelijke behandeling kom ik hier later op terug.

Zoals in alinea één van mijn reactie reeds vermeld bevelen wij het nemen van een besluit omtrent de vergoeding van proceskosten in WOZ zaken van harte aan. Om tot een goede

besluitvorming te komen is het zeer belangrijk dat de nota van toelichting objectief aan u voorgelegd wordt. Gelet op hetgeen hierboven vermeld, staat mijn inziens onomstotelijk vast dat de kengetallen en bedragen die genoemd worden in de nota van toelichting niet berust zijn op de werkelijke situatie. Ik verzoek u derhalve voordat u het daadwerkelijke besluit neemt nader onderzoek te doen naar de juistheid van kengetallen en bedragen. Ik bied hierbij mijn volledige medewerking aan, inclusief een volledige openheid van onze (financiële) administratie en onze werkprocessen.

Aangezien wij het belang van een goed besluit onderschrijven zal ik hieronder artikelsgewijs ingaan op het onderliggende concept besluit en de noodzakelijke aanpassingen gemotiveerd omschrijven.

Inhoudelijke behandeling

Artikel 1: Akkoord

Artikel 2: Akkoord

Artikel 3: Akkoord mits de volgende aanpassing wordt doorgevoerd:

Zoals ook uit de nota van toelichting en de meest recente jurisprudentie blijkt zijn de genoemde tarieven afgeleid van het maximum tarief genoemd in het tweede lid van artikel 15 van het Besluit tarieven in strafzaken. In het onderhavige besluit dient de verwijzing naar het Besluit tarieven in strafzaken opgenomen te worden zodat er een automatisch indexatie plaatsvindt indien ook het besluit tarieven in strafzaken wordt aangepast.

Artikel 4: Akkoord

Artikel 5: Akkoord

Artikel 6: lid 1-2 akkoord

Lid 3 niet akkoord:

Er wordt voorbij gegaan aan het feit dat ook na inwerkingtreding van dit besluit er nog steeds sprake is van een forfaitair tarief. In dit tarief is niet alleen het daadwerkelijk bijwonen van de hoorzitting inbegrepen maar ook de kosten voor: de reistijd, reiskosten en het voorbereiden van de hoorzitting. Nu er in het onderhavige besluit enkel wordt aangesloten bij de tijdsduur van de hoorzitting staat de vergoeding in geen enkele verhouding meer tot de tijdsbesteding en de in werkelijkheid gemaakte kosten.

Lid 4 niet akkoord:

Met de toepassing van artikel 6 lid 4 zal een reclamant die een gemachtigde inschakelt die meerdere zaken ter zitting behandeld en waarvan ca 50% gegrond is een veel lagere vergoeding ontvangen dan een reclamant die dezelfde gemachtigde inschakelt maar die minder procedures heeft.

Rekenvoorbeeld: 6 zaken behandeld in twee uur waarvan 3 zaken gegrond:
 $235,- \times 50\% = \text{€ } 117,50$ / drie zaken = $\text{€ } 39,16$ per gewonnen zaak

Rekenvoorbeeld: 1 zaak behandeld in een half uur, bezwaar gegrond

$\text{€ } 235,- \times 100\% = \text{€ } 235,-$ / 1 zaak = $\text{€ } 235,-$ per gewonnen zaak.

Artikel 4 leidt derhalve tot rechtsongelijkheid en een afstraffing voor een pragmatische werkwijze.

Op dit moment worden er met diverse partijen reeds werkafspraken gehanteerd waarbij vooraf een lagere kostenvergoeding wordt afgesproken in ruil voor een gecombineerde hoorzitting. Op deze wijze wordt daadwerkelijk aangesloten bij de bewerkelijkheid en gecompliceerdheid van de procedures.

Artikel 6 toegepast op beroepszaken

Naast het hierboven genoemde is het absoluut onaanvaardbaar dat artikel 6 ook gehanteerd wordt bij (hoger) beroepszaken. Zoals hierboven reeds vermeld betreft het een forfaitair tarief. De voorbereidingstijd, reistijd en reiskosten zijn vele malen hoger dan bij zittingen in de bezwaarprocedure. Daarnaast is de bewerkelijkheid en gecompliceerdheid van deze (hoger) beroepszaken vele malen groter.

Artikel 7: Niet akkoord

Middels het invoeren van artikel 7 staat de proceskostenvergoeding in zijn totaliteit niet meer in verhouding tot de bewerkelijkheid en gecompliceerdheid van deze dienstverlening. In de nota van toelichting wordt onterecht geschetst dat de juridische dienstverlening zich veelal beperkt tot procesbegeleiding en het schetsen van de juridische randvoorwaarden. Dit is pertinent onjuist. Daarnaast vermeldt de opsteller van de nota van toelichting dat in veel gevallen het bezwaarschrift wordt ondersteund door het werk van een taxateur. Ook dit is pertinent onjuist. In verreweg de meeste bezwaarprocedures wordt geen taxatierapport overgelegd. In artikel 7 wordt tevens de juridische bijstand voor de beroepsprocedure gehalveerd. Een procedure bij de Rechtbank vergt naast schriftelijke en communicatie vaardigheden ook parate kennis van zaken. Van licht juridisch werk is absoluut geen sprake.

Daarnaast moet niet uit het oog verloren worden dat ook deze kosten forfaitair zijn vastgesteld. Hierin zijn naast de daadwerkelijke inhoudelijke werkzaamheden ook inbegrepen: voorbereiding, reistijd, reiskosten, frankeerkosten, informatievoorziening, planning en de BTW. Door dit artikel toe te passen blijft er voor een volledige bezwaarprocedure (zonder hoorzitting) een vergoeding over van $\text{€ } 97,10$ - exclusief BTW. ($\text{€ } 238,- \times 0,5 / 1,21$)

Praktisch alle jurisprudentie, inclusief de uitspraak van de Hoge Raad, wijst er op dat de kostenvergoeding telkens in overeenstemming dient te zijn met de

bewerkelijkheid en gecompliceerdheid van de procedure. Bij een normale WOZ procedure dient derhalve een wegingsfactor van 1 toegepast te worden. Een halvering van deze kosten, waar artikel 7 uiteindelijk tot leidt, is totaal niet onderbouwd en druist derhalve in tegen alle gerechtelijke uitspraken van de afgelopen jaren.

Ik verzoek u derhalve met klem artikel 7 in zijn geheel buiten dit besluit te laten.

Artikel 8 Gedeeltelijk akkoord:

Deze drempel dient enkel van toepassing te zijn indien er sprake is van een discutabele waardeafwijking. Echter, indien een bestuursorgaan verkeerde objectkenmerken of uitgangspunten hanteert, waarvan zij redelijkerwijs de onjuistheid had kunnen weten of vermoeden, dient artikel 8 buiten beschouwing te blijven. De taxatiemarge waar in de nota van toelichting naar verwezen wordt is immers een interpretatie marge van kengetallen maar is niet gericht op de juistheid van de objectieve kengetallen zelf.

Slotpleidooi

Zowel in de nota van toelichting, in het concept besluit als in de berichtgeving in de krant wordt sterk de nadruk gelegd op het misbruik van het besluitproceskosten bestuursrecht. Hetgeen geschetst is geen daadwerkelijke afspiegeling van de werkelijke situatie. Ik verzoek u derhalve voordat u het uw handtekening onder dit besluit zet de werkelijke kosten en kengetallen te onderzoeken. Ik wil hierbij nogmaals benadrukken dat wij bereidt zijn tot volledige meewerking en u openheid geven in onze (financiële) administratie en werkprocessen.

Het wetsvoorstel dat voor u ligt is als het spreekwoordelijke paard achter de wagen spannen. Het bestuursorgaan belast met de uitvoering van de Wet WOZ, dient haar taak zorgvuldig te vervullen. Een verbeteringslag in haar werkprocessen en taxaties zal zorgen voor een betere maatschappelijke aanvaardbaarheid van de vastgestelde WOZ waarde. De (gegronde) bezwaarschriften zullen sterk afnemen en hiermee evenredig de toegekende proceskostenvergoedingen.

Concreet nemen wij een primair, subsidair en een meer subsidair een standpunt in.

Primaire standpunt:

Aanname van het (gewijzigde) besluit waarin alle bovenstaande wijzigingen zijn opgenomen en ont koppeling van dit besluit met de proceskostenvergoeding bij beroepsprocedures. De proceskostenvergoeding van beroepsprocedures dienen buiten dit besluit te vallen zodat de Rechter de individuele vrijheid behoudt om bij een veroordeling van de proceskostenvergoeding zelf te voorzien in een oordeel over de bewerkelijkheid en gecompliceerdheid van een procedure.

Subsidiair standpunt:

Aanname van dit besluit waarin artikel 7 (halvering van de proceskosten) in zijn geheel geschrapt wordt en ont koppeling van dit besluit met de proceskostenvergoeding bij beroepsprocedures. De proceskostenvergoeding van beroepsprocedures dienen buiten dit besluit te vallen zodat de Rechter de individuele vrijheid behoudt om bij een veroordeling van de proceskostenvergoeding zelf te voorzien in een oordeel over de bewerkelijkheid en gecompliceerdheid van een procedure.

Meer subsidiair standpunt:

Aanname van dit besluit waarin artikel 7 (halvering van de proceskosten) in zijn geheel geschrapt wordt.

Hoogachtend,

Michel Uyen

Previcus vastgoed